

Szeged madártávlatból.

SZEGED, szeptember 16.
II.

A szegedi gazdasági életnek irányítója, ellenőrzője, a kíváncsok utra való terelője az *árvizsgáló-bizottság*. Ez a szerv nem speciálisan szegedi, mert az idők szomorú járása minden nagyobb városban életre szólította a gondjaira bizta a modern scylla és charybdis: a nincstelenség és az uzsora között vergődő emberiség sorsát. Sajnos, ez a megbízatás hivatalos testületet ért, ami azt jelenti, hogy a bürokratizmus eredendő terheivel hendikeppelve indult a nagy megváltó küzdelembe az árvizsgáló-bizottság.

A nehézség, amely minden városi szervet jellemez, itt csaknem korrigálhatatlan hibának bizonyult. Mert hiába volt minden jóakarát, hiába a legteljesebb megértés, ha a határozatok összesége papirosrendelkezésekben végződött. Pedig így volt. A bizottság, amely a visszaéléseket irány- vagy makszimális árkakkal igyekezett meggátolni, nem egyszer csak azt a nem várt eredményt érte el, hogy az illető árucikk márholnapra eltűnt a piacról. De éppen úgy megörléngt az is, hogy a bizottság tervezett, az árusok pedig végeztek úgy, hogy — maradt minden a régiben.

Es ez érthető, ezért az árvizsgálók egyáltalán nem okolhatók, hiszen határozataik *ellenőrzésére* egyáltalán senki, vagy nem elégséges erők álltak rendelkezésére. Már pedig a makszimális árak igazi szankciója az ellenőrzés. Mindaddig, amíg a város megfelelő számú alkalmazottat nem bocsátja a bizottság rendelkezésére, szinte naponta fogjuk tapasztalni, hogy a 14—18 koronában makszimált kenyér 24 korona, a szőlő 10 korona helyett 14—16 korona és így tovább. Tessék az élelmiszer-üzletekben meggyőződni.

Az árak nyilvános helyen való feltüntetésével ugyancsak az ellenőrzés lanyhasága miatt már sehol sem találkozunk, pedig úgy tudjuk, ez is kötelező volna.

Fogyatékosága az árvizsgáló-bizottságnak a *szakértők hiánya*. Könnyű elképzelni, hogy a husz vagy vendéglői árak megállapításánál egy kiváló borbély nem sok vizet zavar. Viszont másik véletel jelent, ha az érdekelteknek több szavuk van, mint ahogy közérdekből az kíváncsok volna.

A bizottság új vezetője, ha eredményes munkát óhajt végezni, nem tehet mást, mint az érintett hiányok figyelembevételével s a budapesti árvizsgáló-bizottság szervezetének alapos tanulmányozása után *újraszervezi* gazdasági életünknek ezt a legfontosabb szervét s ilymódon gondoskodik róla, hogy az többet jelentsen Szeged város érdekében, mint a legtöbb tessék-lássék, a régmúltból örökölt ugynevezett bizottság.

Megvételre keresek

magas áron arany karsatt-
órákat és brilliáns ékszereket. 106
FISCHER JÓZSEF ékezetes Korz-
hátváz mellett.

Cigaretta-hüvelyek, Cigaretta-papírok

nagyban és kicsinyben legolcsóbb napi
árakon kaphatók

WEISZFEILER MÓRNAL

Jókai-utca 11 és Rákóczi-tér (a tűzoltó
laktanyával szemben) 97

A numerus clausus a nemzetgyűlés előtt.

— A nemzetgyűlés mai ülése. —

BUDAPEST, szeptember 16.
(Magyar Távirati Iroda.)

A nemzetgyűlés ülését egynegyed 11 órakor nyitotta meg *Rakovszky István* elnök. Napirend előtt jelentette az elnök, hogy a magyarországi munkáspárt átiratot intézett a nemzetgyűléshez, amelyben megvédi *Csizmadia Sándort* az ellene intézett támadásokkal szemben. Bemutatja továbbá az elnök a vagonlakók kérést, amelyben a lakáskérdés sürgős megoldását kéri a közeledő télre való tekintettel.

Ezután az illetékek felemeléséről szóló törvényjavaslat részletes vitáját folytatták. Minekutána a nemzetgyűlés a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadta, áttértek az *egyetemi beiratkozási* szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Dr. *Schandl Károly* volt az első szónok, aki beszédében kifejtette, hogy a mostani súlyos viszonyok okai a *destruktív izgatások* voltak az egyetemen, amelynek részesei voltak a szabaddómives páholyok és az a társaság, amely a *Huszadik Századot* szerkesztette. Ezután az egyetemi tanárokról szólt, mint kiváló tudósokról, de hibájukul rója fel, hogy nem érintkeztek eleget az ifjúsággal. A javaslatot általánosságban elfogadja, mert attól várja a szellemi proletárok számának csökkenését. A

numerus clausus nem sérti a kisebbségek jogait, a zsidókérdést pedig erőszakos eszközökkel megoldani nem lehet. A zsidó ifjúságnak a *jog-egyenlőség* alapján biztosítani kell a jogot, hogy legalább bizonyos arányban bejuthasson az egyetemre. Ezután a zsidókérdést hosszasan fejtegette, majd idézeteket olvasott fel arról, hogy fajnak vagy feleketnek tekinthető-e a zsidóság. A javaslatot Bernolák indítványával együttesen elfogadja.

Ezután *Prohászka Ottokár* szólalt fel. Röviden akar ezzel a kérdéssel foglalkozni. Figyelmeztet arra, hogy a jelszavak nyomása alatt hamis világításba helyezték ezt a javaslatot. Ez a törvényjavaslat lábra akarja állítani a leszorult magyar középosztályt. Ezt a munkát a miniszter az egyetemen kezdi. Elfogadja a javaslatot Bernolák indítványával együtt. Nem védi az erőszakosságokat, amelyeket az egyetemi ifjúság elkövetett, de meg tudja érteni azt a szenvedést, amelyet az ifjúság éveken át elszenvedett. Magának a numerus claususnak gondolata nem idegen a mi világunkban. Publicistáink körén is elhangzott már régebben nemzetiségi különbség nélkül, hogy a jogászvilág tulprodukcója következtében korlátokat kell felállítani.

Az ülés folyik.

Zavarok a városi bérföldek kiosztásánál

SZEGED, szeptember 16.
(Saját tudósítónktól.)

A város vezetősége a kertgazdaságok fejlesztése és gyarapítása céljából évente nagyobb városi földterületet ad jutányos áron bérbe kertgazdaságok létesítésére a helybeli jelentkezőknek. Minden jelentkező 100 négyzetméternyi területet kap 20 korona évi bér lefizetése ellenében. A jövő évre szóló bérleteknek a kiosztását ma reggel kezdte meg *Baldzs Mihály* gazda a *Makkos-erdő* mellett. A földosztásnál körülbelül ezeröttszáz reflektáns jelent meg, túlnyomórészt asszonyok.

Elsősorban a régi bérlektől kérdezték meg, hogy jövőre is igényt tartanak-e az általuk bérelt földre. Ezek természetesen valamennyien fentartották bérleteiket. Ekkor tört ki az első vihar. Az új bérlek megíjedtek, hogy nekik már nem jut föld és veszekedni kezdtek a gazdással. Egyesek főleg azt kifogásolták, hogy több jobbmodu iparos-ember és a protekciók 5—10 parcellához is hozzájutnak, míg azoknak, akik igazán rászorúlnak arra, hogy saját kezük munkájával lássák el családjukat a szükséges főzélékkel, már nem jut egy talpalatnyi föld sem. Az elégedetlenség később már oly fokra hágott, hogy a temperamentumosabb jelentkezők egyenesen legyilkolással fenyegették meg a gazdást, ha csak a régi bérleknek ad földet és az ujonnan érkezetteket kismimizik.

Tanácsos lenne, ha a város vezetősége utána nézne a bérföldek kiosztása körül történő eljárásnak és amennyiben tényleg beigazolódik, hogy csupán a protekciók jutnak bérlethez, rögtön meg kell szüntetni a visszaéléseket.

Pusztamérges község meg akarja változtatni a nevét

SZEGED, szeptember 16.
(Saját tudósítónktól.)

A pusztamérgesi körjegyző a következő szövegű átiratot intézte Szeged város tanácsához:

„Pusztamérges község helységnevet meg akarja változtatni. Hosszas kutatás és nyomozás után megállapítottuk, hogy a mai Pusztamérges „Asszonyzállása” nevű kun pusztája volt, mely keletről Szegedig, nyugatról pedig Baltaszállásig, a mai Kiskunhalastól Balatapusztáig terjedt el s később Jászberény város tulajdona lett. Ehhez a területhez tartozott természetesen a mai Szeged városi legelőjárás terület Pusztamérges község határában.

Mivel nyomozásunk során azt is megállapítottuk, hogy a fentebbi területre *Mátyás király* Szeged város polgárainak az 1462 augusztus hó 17-én kelt adománylevelében szabad legeltetési jogot biztosított, s ugyezen adományokirat, mint az ugyan-csak *Mátyás király* által 1493 június hó 5-én kiállított azon okirat, mely meghatározza azt, hogy „Asszonyzállása” pusztája az a terület, mely keletről Szegedig, nyugatra pedig Kiskunhalas—Balatapusztáig terjedt el, Szeged város tulajdonában van s a város titkos levéltárában őriztetik: tisztelettel felkérem a város tanácsát, sziveskedjen ezen két okiratra hiteles másolatát Pusztamérges község előjáróságának hivatalos használatra kiadni.

Pusztamérges község elhatározta ugyanis e nyomozásokból folyólag, hogy helységnevet a régi „Asszonyzállás” névre változtatja át azon esetben, ha a fentebb is jelzett adatok hiteles okirattal lesznek bizonyítva, ezért volna tehát szükséges a kérelmezett okirattal a hiteles másolata. *Hóbidás, körjegyző.*”

Az érdekes kérelemmel *Taschler* főjegyző foglalkozik.

Négyszázmillió rendelést kaptak a magyar gépgyárak.

BUDAPEST, szeptember 16.

A budapesti gépgyárak anyaghiánnyal küzdő üzeme rövid, de mindenesetre belátható időn belül hatalmas lendülettel jut előre. Arról van szó, hogy a budapesti gépgyárak *négyszázmillió* megrendelést kaptak Romániától. Más Balkán-államok is foglalkoznak azzal a tervvel, hogy rendelésekkel látják el a budapesti gépgyárakat. A négyszázmillió román rendelés részleteiről a magyar gépiparban vezető pozíciót betöltő egyén a következőket jelentette ki:

— A szerződést a munkákra vállalkozó gépgyárak valamennyien aláírták, az ügy ezzel befejeződött. A gazdasági nehézségek következtében azonban a munkához azonnal hozzáfogni nem lehet, de ez korántsem akadály, mert a rendelés és a munka vállalása befejezett tény, mégis a megvalósítástól bizonyos távolság választ el bennünket. Románia ugyanis a munka megkezdésének időpontját a *béke ratifikálása utáni időben* állapította meg. A munka tehát csak a békeszerződés jóváhagyása után kezdődhetik, ennek ellenére már minden részletben teljes a megállapodás. A szállításra vállalt munkák egy része gazdasági gépekből áll, de túlnyomó részét ipari berendezések és gépek teszik. A szükséges nyersanyagról — miután a budapesti gépgyárak készlete nem elég nagy — Románia gondoskodik és Románia szállítja a kazángyártásra szükséges különleges kokszt is. Kapunk ezenkívül Romániától nagyobb mennyiségű kőszén.

Megállapíthatjuk, hogy Románia előbb francia és olasz gyárakkal tárgyalta a nagy munkára, mely ugyszólván az egész román ipar rekonstrukcióját jelenti, de a francia és olasz, majd a német gyárak ajánlatai is jóval kedvezőtlenebbek voltak, mint a magyar gépgyáraké. Éppen ezen a ponton válik különös jelentőségűvé a négyszázmillió megrendelés, mert a magyar gépipar versenyképességéről tett félreérthetetlen bizonyosságot.

EGY ÉRDEKES BESZÁMOLÓ. Az *Ujság* írja: Tudvalevően Nagy Pál bácsalmási képviselő a botvita folyamán kilépett a kormányzópártból, kilépését azzal indokolta meg, hogy mint *jobbágy-szülők gyermeke*, nem járulhat hozzá a dereshöz. Nagy Pál beszámoló-beszédét mondott most kerületében, mint ellenzéki képviselő széles bouckés alá vette a kormány politikáját. Hangsúlyozta, hogy a magyar politikának nemzetinek és kereszténynek, de egyúttal liberálisnak is kell lennie.

A NEMZETGYŰLÉS MUNKARENDEJE. A M. T. I. jelenti: A kormányzópárt érkeztetve tegnap este foglalkozott a Ház tárgyalásainak rendjével és oly értelmű határozatot hozott, hogy a Ház elnökével, *Rakovszky Istvánnal* megegyezésre igyekszik jutni abban a tekintetben, hogy a nemzetgyűlés addig, amíg a sürgős javaslatokat le nem tárgyalta, a szombati és hétfői napokon is tartson ülést. A tegnapi nap folyamán a kormányzópárt vezetősége a nemzetgyűlés vezetésével ezt a kérdést letárgyalta és olyan megállapodást létesítettek, hogy a nemzetgyűlés ezentúl — a sürgős pénzügyi javaslatok végleges letárgyalásáig és a numerus claususról szóló javaslat letárgyalásáig — szombaton és hétfőn is üléseket fog tartani.

MINISZTER-TANÁCS. A M. T. I. jelenti: A kormány tagjai tegnap délután 5 órakor a miniszterelnöki palotában minisztertanácsra ültek össze, melyen a betegségből felépült gróf *Teleki Pál* miniszterelnök elnököl. A minisztertanács, amelyen folyóügyeket tárgyaltak, éjjel 1 órakor ért véget.